

KAISA IKOLA

MITEN VALITSETTE

Kaisa Ikola

Miten valitsette

SAGA Egmont

Miten valitsette

Cover image: Shutterstock

Copyright © 2017, 2026 Kaisa Ikola and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788727350400

1st POD edition

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com

Saga is a subsidiary of Egmont. Egmont is Denmark's largest media company and fully owned by the Egmont Foundation, which donates almost 13,4 million euros annually to children in difficult circumstances.

1.

Claidheimh

Jos olisi päässyt kurkistamaan jonakin kesäpäivänä 1700-luvun alkupuolella sisään eräästä Claidheimhin kartanon ikkunasta Skotlannin Ylämaalla, olisi nähnyt viehättävästi sisustetun neidonkammion ja siellä kaksi nuorta tyttöä.

Catriona ja Margaret, Sir Kenneth Stewartin tyttäret, muistuttivat ulkonäöltään suuresti toisiaan, sillä molemmilla oli paksut mustat kiharat ja tummat silmät. Mutta luonteiltaan he olivat erilaiset kuin yö ja päivä. Margaret oli 19-vuotias neiti, jonka käytös oli joka tilanteessa hillittyä ja naisellista ja puvun jokainen nauha ja ruusuke aina oikealla paikallaan. Catriona oli sisartaan vain vuoden nuorempi, mutta vaikutti vielä melkein pikkutytyltä, sillä hän oli huomattavasti innostuneempi seikkailemaan tallipihalla ja nummilla kuin huolehtimaan ulkoasustaan. Niinpä hänen tukkansa oli yleensä pörrössä, aivan kuin hän ei olisi muistanut sen olemassaoloa siitä huolehtiakseen, ja hänen pukunsa näytti siltä, kuin hän olisi vain temmannut jotakin päälleen.

Sinä kesäisenä päivänä Catriona istui sisarensa vieressä teke-

mässä koruompeleita – tai oikeammin: hänen oli tarkoitus tehdä koruompeleita. Mutta sen sijaan hän lauloi jotakin lennokasta laulua ja pyöritteli käsityötään langan päässä kuin se olisi ollut leikkikalua. Kumpikin esitys ilmeisesti viehätti huomattavasti enemmän paimenkoira Bobbya, joka makasi emäntänsä jalkojen juuressa ja takoi hännällään lattiaa seuraten tarkasti ompeluksen liikkeitä, kuin sisarta, joka kohotti harmistuneena kasvonsa omasta ompelutyöstään.

– Lakkaa laulamasta tuollaista renkutusta, torui Margaret.

– Miksi? tahtoi Catriona tietää. – Eivätkö sinun hienot korvasi kestä?

Meg rypisti kulmiaan.

– Minun korvillani ei ole väliä, mutta sen tiedän, ettei äiti pidä tuommoisista lauluista. Jos sinun pitää laulaa, valitsisit jotakin sievempää. Ja pilaat ompeluksesi, kun pyörittelet sitä tuolla tavalla.

– Sievempää! Catriona huudahti ja heitti koko käsityön ilmaan kuin pallon, josta otti kopin. – Vai tahdot sinä kuulla jotakin *sievempää!* Jotakin sellaista ehkä, mitä se Ardshielin luona tapaa-masi Lochielin Cameronin lähetti kuiskaili korvaasi viimeisenä iltana? Niin, minä seurasin teitä!

Meg lehahti hehkuvan punaiseksi.

– Ettet häpeä! Puhupas ainoatakaan sanaa kellekään tuohon tapaan, niin minä kerron äidille, että eilen karkasit taas talliin, kun meidän piti lukea ranskaa.

Nuorempi sisar nakkeli niskojaan.

– *Alors quoi?* hän äänsi tahallaan niin kammottavan väärin, että Meg irvisti. – Minä halusin kokeilla, pysynkö sen uuden tamman selässä.

– Etkä pysynyt. Minä alan olla väsynyt paikkailemaan sinun

ruhjeitasi äidiltä salaa! Vanha Angus sietäisi selkäänsä, kun ei estänyt sinua.

– Minua ei estä kukaan, Catriona ilmoitti ylpeästi. Sitten hänen mustat silmänsä välähtivät. – Mutta minä arvaan, että pelkää minun kertovan siitä lochaberilaisesta Roderick MacLarenille. Mitähän *hän* siihen sanoisi?

– Ole vaiti, onneton! Et sinä tiedä Roderickista – tarkoitan, Glenmoresta – tarkoitan, ettei sinulla ole mitään syytä puhua tuollaisia!

Catriona nauroi.

– Eikö? hän hännäsi. – Glenmorelle olisi terveellistä tulla tietämään, miten helposti sinä olet hurmattavissa! Tai ehkäpä hän ei olekaan kokeillut kuiskailla korvaasi mitään hämärissä nurkkauksissa? Ehkä hänen kannattaisi yrittää!

Tämä oli jo liikaa rauhalliselle Megillekin, joka nousi raivoissaan kurittamaan sisartaan. Catriona ehti kuitenkin ponnahtaa paikaltaan, hypähtää huoneeseen kuuluvalle pienelle parvekkeelle ja vetää oven perässään kiinni.

– Rauhoitu, sisko! Catriona huhui ovenraosta. – MacLaren ja hänen *gilliensä* näkyvät lähestyvän, ja tuskin haluat esiintyä hänelle puku epäjärjestyksessä ja hiukset kuin tuulenpesä.

Tämän kuultuaan Meg, jonka ulkonäössä ei mikään ollut koskaan epäjärjestyksessä, hypähti peilin ääreen asettelemaan kiha-roitaan. Hänen nenäkäs sisarensa puolestaan puikahti parvekkeelta sisään ja huoneesta ulos ja oli alakerrassa ennen kuin Meg oli puoleksikaan valmis.

Lady Isabel ja Sir Kenneth olivat jo vastaanottamassa Glenmoren lairdia, jonka *gilliet* olivat jääneet ulos hoitamaan hevoset. Piikatyttö Mairi kurkki ovesta alasaliin, jonne vieras oli johdattu, ja oli törmätä Catrionaan, kun tämä pyrki sisään.

– Siunatkoon, Catriona-neitikö se, ja minä jo ihan pelästyin. Vaan missä Meg-neiti on? Totta maar MacLaren tahtoo tavata *hänet*, ties vaikka olisi kättä tullut pyytämään. Sillä tuskin hän Catriona-neidin tähden, nytkin tulette ryppyisessä hameessa ja...

– Mairi on jo hiljaa, komensi Catriona, vaikka tytön lörpöttely ennemmin huvitti kuin loukkasi häntä. Tottahan se oli, että Meg oli aina sievä ja kaikki ihailivat tätä, eikä Catriona sitä paitsi vielä välittänytkään saada kosijoita.

Mairin väistyttyä Catriona astui saliin ja tervehti nuorta Roderick MacLarenia. Myös Meg oli saanut itsensä valmiiksi ja ilmaantui huoneeseen, ja sisaret istahtivat vierekkäin sohvalle. Mutta tällä kerralla Megin silkkiset kiharat ja kirikkaat silmät eivät kiinnittäneet Glenmoren nuoren lairdin huomiota, sillä tämä maltoi tuskin tervehtiä, ennen kuin jatkoi keskeytynyttä puhettaan Sir Kennethille.

– Niin, hallitus on todellakin päättänyt ”siivota” nämä seudut jakobiiteista, ja sotilaat ovat saaneet käskyn aloittaa Appinista ja nimenomaan Claidheimhin mailta. He kuulemma käyvät joka talon läpi tuuma tuumalta, ja jos löytyy mitään epäilyttävää – kuten muita aseita kuin yksi välttämätön metsästyskivääri – he häätävät asukkaat maantielle, ellei pahempaakin, noin niin kuin varoittavana esimerkkinä. Robert Campbell johtaa heitä, ja hän ei ole tunnettu hellämielisyydestään.

Sir Kenneth Stewart mittaili raivoissaan lattiaa.

– Campbell, hän sähisi. – Pitääkö minun nähdä se päivä, että joku mustaverinen Campbell kuvittelee voivansa saapastella Claidheimhin mailla kuin omillaan ja alkaa kohdella alustalaisiani kuin nämä kuuluisivat hänelle!

– No, sanoi Roderick MacLaren, – hän tuskin saapastelee mis-

sään kovin kauan, kunhan Ardshiel saa tietää. Päällikkönne voi käsittääkseni tuoda avuksenne kolmesataa miekkamiestä.

Sir Kenneth yskähti äkkiä kiusaantuneena, ja Catriona ja Meg vilkaisivat toisiinsa. Eikö nuori MacLaren todellakaan tiennyt, miten nololla tavalla heidän vierailunsa päällikön luona oli päätynyt?

– Voi sentään, mutisi lady Isabel puoleksi itsekseen. – Minä luulin kaikkien jo kuulleen.

– Hiljaa, vaimo, ärähti Sir Kenneth. – Mene kyökkiin, jos juuruta haluat!

Lady Isabel tuhahti. Epäilemättä Margaret oli perinyt äidiltään viehättävän ulkonäkönsä, mutta lohdukseen Catriona tiesi äidin ymmärtävän hänen kipakkaa luonnettaan paremmin kuin hyvin, sillä tämä oli itse samanlainen.

– Sinä ja sinun ylpeytesi! Asiahan on niin, lady Isabel jatkoi kääntyen Roderick MacLareniin päin, – että kunnioitettava puolisoni ei suvaitse tällä hetkellä olla puheväleissä Ardshielin kanssa.

– M-mitä? äännähti nuori mies ällistyneenä. – Ei puheväleissä – oman päällikkönsä kanssa?

– Jos sitä nyt on tarpeen koko maailmalle julistaa, Sir Kenneth tiuskaisi. – Ardshielille ja minulle tuli erinäisiä... erimielisyyksiä ollessamme hänen luonaan vierailulla. *Hän* ei ole vielä tullut pyytämään anteeksi.

Roderick MacLaren tuijotti Stewartia.

– Oh, hän sitten sanoi. – *Nyt* minä käsitan, miksi Campbell aloittaa Claidheimhista. Hän tietysti tietää, että...

– Aivan, aivan, ärähti Sir Kenneth. – Hän tietää, että minä ja alustalaiseni olemme vailla päällikön suojelusta, tuuliajolla!

– Sinun pitää mennä välittömästi sopimaan Ardshielin kanssa,

sanoi lady Isabel tiukasti. – Eihän *kukaan* klaanista tule avuksesi niin kauan kuin tiedetään, että olet epäsuosiossa. Et voi uhrata väkeäsi typerän erimielisyyden tähden.

– Typerän erimielisyyden! Sinähän puhut kuin olisimme pikkupoikia.

– No, sanoi lady Isabel hiukan terävästi, – siltä se kuulostaa. Mistä te ylipäättään riitaannuitte? *Charles* ei yleensä ole pikkumainen, joten...

– Se ei kuulu kellekään, hänen miehensä ärähti ja iski sitten silmänsä tyttäriinsä, jotka joutuivat aivan viattomina syntipukin asemaan. – Tarvitseeko teidänkin istua siinä kuuntelemissa ihmisten puheita!

Roderick MacLaren rykäisi.

– Minä tohtisin olla samaa mieltä kuin lady Isabel, hän sanoi. – Teidän tilallanne menisin varsin pikaisesti solmimaan rauhaa päällikön kanssa. Omin voimin ette koskaan voi puolustaa väkeänne punatakkeja vastaan, mutta jo pelkkä tieto siitä, että *Ardshiel* olisi lähettänyt kokoontumiskäskyn...

– Minulla ei ole hänelle mitään asiaa, Sir Kenneth tokaisi ja risti kätensä rinnalleen, kuin olisi päättänyt pysyä kannallaan, vaikka kokonainen komppania *Campbelleja* marssisi ovesta häntä kovistelemaan.

Lady Isabel tuhahti taas.

– Säilytetystä ylpeydestä onkin paljon iloa sitten, kun alustalaisesi on ajettu mierontielle, heidän mökkinsä poltettu, kaikki vuosien mittaan *Asiaa* varten hankitut aseet takavarikoitu, ehkä meidätkin ajettu pois *Claidheimhista* – ehkä sinä *sitten* teet *Ardshielin* kanssa sovinnon, jotta pääsemme armosta hänen nurkkiinsa eläiteiksi!

Roderick MacLaren katseli ylös salin katon kipsikoristeisiin,

jotta ei olisi paljastanut hymyään. Ilkeät kielet tapasivat sanoa, että Sir Kenneth Stewart oli pahasti vaimonsa määräysvallan alla, ja että itse asiassa Claidheimhiä isännöikin lady Isabel. Näin selvästi ei nuori mies vain ollut ennemmin nähnyt puheiden pitävän paikkaansa.

– Minä en ole Ardshielin Charles Stewartin armoilla nyt enkä tulevaisuudessa, ilmoitti Sir Kenneth kopeasti. – Onhan minulla toki muitakin liittolaisia. Montako miekkaa voitte luvata edestäni, Glenmore, jos saatte Margaretin?

– Isä! puuskahti Meg nolona ja nöyryytettynä, ja Catriona pidätteli epätoivoisesti tirskahdustaan.

Roderick MacLaren lehahti tummanpunaiseksi, kun hänen salaisimmat toiveensa temmattiin näin julkisesti kaupankäynnin kohteeksi. Hän änkytti jotakin epämääräistä siitä, miten hänen voimavaransa olivat kovin rajalliset, mutta että hän tietenkin yrittäisi parhaansa.

– J-ja minä tiedän, millä keinolla voisitte puolustautua, MacLaren jatkoi kiihkeästi, aivan kuin olisi epätoivoisesti koettanut olla hyödyksi. – Tosin en tiedä, pidätkö siitä yhtään sen enempiä kuin sovinnosta Ardshielin kanssa.

– Mitään sen vastenmielisempää tuskin keksitte! huudahti Stewart kiihkeästi.

– Tuota noin, mutisi MacLaren, aivan kuin ei olisi ollut asiasta niinkään varma. – Ellette te voi hakea turvaa omalta päälliköltänne ja klaaniltanne, jäljelle jäävät lainsuojattomat.

Stewart tuijotti vierastaan.

– Teidän täytyy olla päästänne vialla, hän puuskahti unohtaan täysin äskeisen vakuuttelunsa. – Ettäkö minä alkaisin neuvotella jonkun karjanvarkaan kanssa!

Glenmore kohautti olkapäitään ja liikahti kuin lähteäkseen.

– No jaa, valinta on teidän. Voittehan antaa punatakkien ratsata talonne ja maanne, tai voitte tehdä sovinnon päällikkönne kanssa ja saada tältä tukea, tai voitte hakea apua toisaalta. *Minä* en estä mitään näistä konsteista. Kunhan nyt tulini kertomaan, mitä sain tietooni.

Sir Kenneth hätäytyi.

– Odottakaa, mies, antakaa minulle miettimisaikaa. Lainsuojattomat? Kenestä puhutte?

MacLaren yskähti.

– Ajattelin... sitä toista Campbellia.

– Mitä? ärähti Sir Kenneth. Sitten hänen kasvonsa valahtivat.
– Ette kai te nyt tarkoita...

Glenmoren lairdi kohautti taas olkapäitään, kuin olisi halunnut huomauttaa, että *hän* oli täysin syytön tilanteeseen ja halusi vain auttaa.

– Ian Roy on ennenkin taistellut palkkiota vastaan.

Meg ja Catriona katsoivat toisiinsa, eikä Catriona saattanut olla nipistämättä sisartaan niin, että tämä oli vähällä huudahtaa. Ian Roy Campbell? Josta liikkui niin paljon tarinoita – sellaisiakin, joita äiti ei antanut heidän kuunnella, kun Mairi oikein intoutui niitä Janet-keittäjän kanssa kertomaan.

Ian Roy Campbell, joka oli kertoman mukaan seitsemän jalan mittainen ja niin vahva, että oli tappanut karhun paljain käsin? Ian Roy Campbell, jonka tarvitsi kuulemma vain katsoa keneen tahansa naiseen, eikä tämä voinut vastustaa häntä? Ian Roy Campbell, joka oli ollut Bancan kartanon lairdi ja yksi Läntisen Ylämaan varakkaimmista tilanomistajista, ennen kuin hänestä oli tullut lainsuojaton hänen paettuaan viranomaisilta englantilaisessa majatalossa tapahtuneen järkyttävän murhapolton ja varkauden jälkeen. Ian Roy Campbell, joka totisesti ei ollut väleissä

STEWARTIEN KLAANI TAISTELEEE OLEMASSAOLOSTAAN 1700-LUVUN SKOTLANNISSA

Ylämaalla varttuneet sisarukset Catriona ja Margaret Stewart ovat luonteiltaan kuin yö ja päivä. Rauhallinen Margaret pitää pukunsa ojennuksessa ja huokuu naisellisuutta, kun taas villi ja nenäkäs Catriona viettäisi päivänsä mieluiten nummia samoten.

Samalla Skotlannissa eletään jännittäviä aikoja ja Stewartit ovat vaarassa menettää valta-asemansa. Klaani joutuu tukeutumaan yllättävään liittolaiseen, lainsuojattomaan Ian Royhyn. Mies on tunnettu paitsi komeudestaan ja karhun voimistaan myös raa'asta luonteestaan. Onko Royn kanssa liittoutuminen liian kova hinta suvun maiden säilyttämisestä?

Kaisa Ikola (kirjoittaa myös nimellä **Kaisa Viitala**) on suomalainen historiantutkija ja kirjailija. Ikolan romaanit ovat täynnä toinen toistaan rakastettavampia hahmoja, ja niistä monet sijoittuvat Skotlannin jylhiin maisemiin.